730

#8, 29 квітня
2014 року

Хто бідний студент,
той нас не читав!

vk.com/read730

Україна: перезавантаження

В УКРАЇНЦІВ СВОЄ СЕРЕДЗЕМ'Я: З ЛІСОВИКОМ ТА РУСАЛКАМИ

На щастя для ледарів і на превеликий жаль для справжніх патріотів у загальну освітню програму не входять стародавні уявлення українців. Жалюгідні крихти відомостей з міфології черпаємо з підручників історії та культури. Нам знайомі назви чарівних істот, що нібито населяють ліси й води України, але їхні властивості і характеристики мало хто може нормально описати. Зате майже кожен розбирається в темі «іноземних» фантастичних створінь. Нічого поганого в цьому не має, однак про своє теж знати треба!

НА ЩО ЗДАТНА ПЕКЕЛЬНА ЖІНКА

Вовче серце, пазур чорної кішки, гадюки, печінка та серце жаби – ось, що повинна мати при собі кожна поважна відьма, бо це основні компоненти багатьох чародійних напоїв. А зілля приворотне варили, як правило, з коріння тирличу. Як почне відьмочка над киплячим котлом замовляти «Тирлич, тирлич! Мого любого Гриця/Анрі/Фрідріха поклич!», той одразу ж зніметься та й полетить до неї. Однак, любі дівчата, це краще не повторювати серед наших урбанізованих пейзажів. Взагалі, у міських умовах давні українські відьми навряд чи «розвернулися б на повну». Тоді б вони не змогли збирати сліди людини, якій вирішили заподіяти зло, і росу не змогли б узяти з тих полів, де пасеться худоба, у якої вони хочуть забрати молоко: полів немає ж. Та й, як бачите, з приворотом виникають проблемки. Зате розпізнати відьму в місті було б складніше: за стародавніми уявленнями, відьма не тоне, коли її починаєш топити. Річок на кожному кроці в нас не знайдеш, а зв'язану жінку до Дніпра чи якогось озерця таємно транспортувати буде вкрай складно. Але не біда. Придивіться до багатодітних сімей. До дуже багатодітних сімей. Досить давно існувало повір'я: якщо батько мав сім дочок, то наймолодша обов'язково була відьмою. А ще можна ризикнути й раз на рік сходити на Лису гору, де відьми влаштовують шабаш. Гора зветься Лисою тому, що за три дні несамовитих святкувань і танців відьми геть витоптують траву.

УСІ ЧУЛИ, ТА НІХТО НЕ БАЧИВ

Серед нечисті, в існування якої вірили наші предки, слід виокремити чортів, які мають усім відомі ріжки, рило, шерсть, хвіст, копита і водяться, як правило, у безлюдних запущених місцях типу очерету чи болота. Постійним місцем їхнього мешкання є, звичайно ж, пекло. Чортами керує Вій – демонічна істота з довгими віями. Вій не зможе розплющити очі без допомоги чортів або інших злих створінь. Погляд цієї потвори завжди смертельний, тому зустріч людини з Вієм має трагічний кінець.

ЗАРУЧНИКИ ВЛАСНОГО ТІЛА

Українські перевертні також мають свої особливості. Звуться вони вовкулаками. Згідно з уявленнями, якщо вагітна жінка побачить вовка, у неї обов'язково народиться вовкулака. Українці також вважали, що вовкунами стають ті, хто народився уперед ногами. Вовкулаки не виють, а лише стогнуть і плачуть, як люди. Впізнати їх можна по тому, що задні ноги в них не такі, як у вовків, а колінами вперед. Крім того, у вовкулаки завжди висить на шиї мотузка. Якщо її розірвати – він вмить стане людиною. Також вовкун може перетворитися на людину, якщо той, кого він переслідує, кине позаду себе пояс, через який створіння переступить.

ЗНАХАР VS ВОРОЖБИТ

Судячи з міфів українців, ворожбитів неабияк побоювалися. І не дивно. Це таємничі та непередбачувані особи, які могли одним словом вилікувати людину або, навпаки, наслати на неї хворобу, заселити в людину черв'яків, жаб, ящірок, гадюк. Згідно з переказами, вони могли перетворювати людей на тварин чи будь-які речі. А от знахарі, на відміну від ворожбитів, є носіями виключно добрих сил. Вони роблять людям користь, лікують від усіляких хвороб. Ніяких зв'язків з нечистою силою в них немає, навпаки – за допомогою замовлянь та оберегів знахар бореться з відьмами та злими чаклунами. Але він стає безпорадним проти русалок, домовиків (невидимих охоронців дому) та лісовиків.

ПРОТИ НИХ НЕ ПОПЛИВЕШ

Найвідоміші жителі водяного простору України представлені водяником та русалками. Водяник - цар водного світу, український Нептун. За народними уявленнями, тіло водяника волохате, замість ніг у нього хвіст, на спині невеликі крильця (навіщо, відомо було тільки нашим пращурам), а на голові маленькі ріжки. Звичайно ж, він володіє золотим тризубом. Дочками або дружинами водяника були русалки. Ними ставали наречені, які померли або втопилися. Їхні улюблені місця – стоячі води, неглибокі водойми, річки з повільною течією. У русалок дуже гарне обличчя. Тіло в них блакитне чи синє, а очі, вії та волосся – чорні або зелені. Жодна русалка не відійде далеко від води, не захопивши із собою гребінь: ним треба розчісувати її волосся, щоб воно не висохло, інакше русалка помре.

ОБЕРЕЖНО: ЛІС!

Володарем лісу є лісовик. Ведмеді та вовки вірні йому. Ніхто й ніколи не бачив слідів лісовика, бо він так само, як і відьма, старанно їх замітає. Як вважали на той час українці, лісовик полюбляв заманювати людей в хащу та лякати їх. Проте, окрім нього, в лісах слід сторонитися мавок. Ці красуні дуже схожі на русалок, однак мавками, як правило, стають нехрещені померлі діти. Одяг у них тонкий та прозорий. Тіней мавки не мають, трава під їхніми ногами не коливається. Вони хоч і привабливі істоти, але все ж дуже небезпечні. Мавки здатні вбивати й насилати на людей хвороби. Вони, як і вурдалаки, іноді смокчуть кров людей. На щастя, були й такі випадки, коли зустріч людини з мавкою закінчувалася благополучно. Українці вважали надійним захистом від мавок і русалок часник, хрін та полин.

Та це не все… Багатство уявлень наших предків значно більше. Що характерно: зло в міфології якось багатогранніше за добро. Чому українець звідусіль очікує неприємностей? Можливо, у міфах відображено дух і настрій минулих часів під впливом історичних подій? Тоді чому ж так мало уваги ми приділяємо переказам і казкам, фантастичним створінням – цим загадковим символам і золотим ключам до пізнання самих себе?

Лана Лісовик.

Як стати патріотом:
5 кроків до успіху

З огляду на нинішні події в України, це питання стало надзвичайно актуальним. У час, коли твоя держава ходить, наче еквілібрист, по тонкому канату єдності та суверенності і ледве втримує рівновагу, дуже легко побачити, хто є справжнім українцем, а хто лише робить вигляд. Але, якщо десь в глибинах вашої свідомості лунає тоненький голосок щирого українця, та, в силу якихось обставин, він ніяк не може говорити на повну гучність, ось вам кілька експрес-порад як таки зробити його голоснішим. Поради дає експерт у питанні національного самоусвідомлення, напівміфічна істота – патріотка зі східної України.

1. Переїхати зі сходу/півдня України. Як не крути, а важко плекати національну ідею, перебуваючи в оточенні людей, у яких на внутрішній стороні кори мозку наколка «Раша ван лав». Звісно, далеко не всі жителі сходу та півдня нашої країни мають проросійське налаштування. Та давайте дивитись правді у вічі: їх таки багато. Бо побачити когось у вишиванці чи з жовто-блакитною стрічкою там можна лише у школі на класній годині 1 вересня. Звісно, якщо ви ви відчуваєте у собі сили змінити такий стан речей – чудово! Робіть свою справу і пишайтесь цим. Але, якщо ви не залізна людина, яка може ламати системи, раджу вам все ж таки переїхати в інше місто. Туди, де люди розділяють вашу ідеологію.

2. Потрапити у вир переродження української нації. Ну, з цим пунктом вже трохи складніше. Бо часи, коли можна було поспівати гімн на Майдані разом із сотнями тисяч українців, ви вже проґавили. Та не переживайте, у вас все ще є можливість вступити до лав Самооборони, стати волонтером чи поборотися проти сепаратистів. Та хоча б поставте милий аватар з намальованим портретом на фоні жовто-блакитного прапору, що зараз такий популярний у соцмережах. Просто відчуйте ту неймовірну єдність з українським народом.

3. Крикнути у натовпі «Слава Україні!» Оцей пункт взагалі варто внести у список речей, які потрібно зробити за життя. Звичайно, у середньостатистичного патріота відповідь на це гасло лунає швидше, ніж з'являється слина у собаки Павлова. Та одна справа крикнути «Героям Слава!», а інша – хоч раз відчути себе повелителем Всесвіту і змусити сотні людей відповісти на ваш заклик.

4. Почати вивчати історію та культуру України. Якщо ви вже вирішили стати патріотом, то варто принаймні почитати, що ж воно таке, ота прекрасна Україна, і як вона стала такою прекрасною. І коли ви,- читаючи історію, почнете вигукувати щось на кшталт «Ну куди ж ти прешся в ту Росію?!», будьте певні – ви потроху перетворюєтесь на справжнього патріота.

5. Впіймати сепаратиста. Пункт останній і надзвичайно важливий. У першу чергу для цілісності України. Ну і грошенят заробите, якщо ви в Дніпропетровській області живете. Або хоча б спробуйте наставити його «на путь істинний» та зрозуміти усю непотрібність того, заради чого він стоїть. Попереджаю, тут треба проявити увесь свій талант переконання, терпіння, розум і витримку (сама пробувала). Та якщо після кількагодинного діалогу вам вдасться хоча б змусити «хому нєверующєго» замислитись – це зробить вас патріотом 80 рівня.

Ну а якщо серйозно, то зовсім не важливо звідки ви, і хто вас оточує. Головне те, у що вірите ВИ самі. І ким ВИ себе визначаєте. Вам можуть казати що завгодно, переконувати у чому завгодно. Але якщо ви знаєте, що ви – українець, якщо ви любите свою Батьківщину, якщо приймаєте історію свого народу, радіючи його перемогам і співчуваючи трагічним сторінкам в його житті, знайте: ви – патріот. І жодна влада, жоден скептик, і жоден Путін цього не змінять.

Марина Мікеладзе

Українці, що підкорили Америку

«730» відшукав серед американських знаменитостей акторів, режисерів, письменників і художників з українським корінням.

Леонардо ДіКапріо

З Україною один із найталановитіших акторів Голлівуду пов'язаний через бабусю, Олену Смирнову, яка була родом із Одеси. Згодом емігрувала до Німеччини, де вийшла заміж. І хоч Лео вже який рік поспіль не отримує Оскару, ми продовжуємо цінувати його талановиту акторську гру в «Титаніку», «Авіатору», «Початку».

Стівен Спілберг

Дідусь американького кінорежисера, сценариста і продюсера по материній лінії родом з Одеси, по батьковій – з маленького українського села. У 2008 режисер успішних кінопроектів «Список Шиндлера», «Впіймай мене, якщо зможеш» сам відвідав Україну, щоб поглянути на батьківщину своїх предків власними очима.

Джонні Депп

І хоч йому вже 50 років, жінки продовжують захоплюватись харизматичною зовнішністю й чоловічою привабливістю. І куди, як не до Одеси, корінням тягнеться родовід голлівудського актора. За словами архіваріуса Одеського обласного архіву, Депп Микола Олександрович, який був одним із засновників Російського технічного товариства, є родичем батька Джонні – Деппа Олескандра-Августа Пилиповича. Зірка «Піратів Карибського моря», можливо, і не здогадується про своє українське коріння.

Чак Паланік

Американський письменник і вільний журналіст. Дід Паланіка був українцем, що мігрував на Захід через Канаду, південні штати до Північної Дакоти і зрештою осів у Нью-Йорку в 1907 році. Письменник відомий за романами «Бійцівський клуб», «Привиди», «Колискова».

Енді Воргол

Американський художник українського походження. Його батьками були Андрій Варгола та Юлія-Юстина Завацька, які переїхали в США з лемківського села Миково. Засновник художньої школи поп-арту та журналу "Interview". Найдорожчою роботою Воргола стала картина «Вісім Елвісів», яку було продано більш ніж за 100 мільйонів доларів. Його картини замовляли Мік Джаггер, Лайза Мінеллі, Джон Леннон, Бріжіт Бордо, Майкл Джексон та інші.

Українське коріння ще мають:
- Американський актор Дастин Гоффман.
- Відомий американський фокусник і гіпнотизер Девід Копперфільд.
- Актор серіалів «Секретні матеріали» та «Californication» Девід Духовни.
- Режисер Едвард Дмитрик, що входить до переліку 10 кращих режисерів за всю історію кіно.
- Американський «Рембо» Сильвестр Сталоне.
- Актор Джессі Айзенберг, відомий за роллю Марка Цукерберга у «Соціальній мережі».
- Вокаліст і лідер панк-фолк групи "Gogol Bordello" Євген Ґудзь.

Дарина Костомаха

Українська музика поза «Океанами»

Покоління змінюються. Музичні виконавці продають душу дияволу й стають запрошеними «звьоздамі» на «Голубому вогнику» (від авт.- в перекладі звучить ще безглуздіше). Вони як шоколадні круасанчики в «Кулиничах»: все менше начинки – все більша ціна. Бумбокс співає російською якусь очевидну попсу, Скрябін лише рекламує житлові комплекси, Вова зі Львова мовчить, як вождь Бромден з «Пролітаючи над гніздом зозулі». Коли ти вже поговорив з незнайомцем про погоду, «Гру престолів» та свій інститут, то неодмінно говориш про те, як українські музиканти прекрасно вписуються в логічний ланцюжок типу «динозаври-мамонти-…». І я так говорила, поки випадково не почула кожного з тих, про кого написано знизу. І це вам не «Океан Ельзи», Бабкін чи той, кого знає навіть ваша бабуся, ні. Ось вам трійка українських молодих і перспективних, і рекомендую їх вам я, щирий бовдур в музиці, яка базується лише на тому, що спілкувалась з кожним з них особисто. Тому читати обережно, гарантована об'єктивна суб'єктивність.

Женька Бережной

Пам'ятаєте те відчуття, коли мама приносить гаряче молоко з медом прямо тобі в ліжко, а ти сидиш, замотаний шарфом, ковдрою, теплом від батареї, відчуваєш себе дивно захищеним? Схожу атмосферу однією своєю присутністю створює на концертах Бєрєжной, дивак з Харкова, що деяким відомий завдяки старим сезонам шоу «Україна має талант». Він досі дитина, бо його не хвилює ні одяг, ні майбутнє; він співає на вулицях, коли йому цього захочеться, він любить божевілля і справжніх людей. «*Я хотів створити групу. Але мій напарник закохався і не зміг приділяти гуртові й хвилинки. Так вона розвалилась, ще не створившись. Люди, не закохуйтесь, краще створюйте гурти! І ще я люблю посеред пісні передумати її співати, якщо в мене змінився настрій, тому я приречений бути сам-один*» - каже ЖеньБер, поки налаштовує гітару. Він лежить на підлозі посеред м'яких подушок і кола з десяти людей, співає на все горло так, що оглядаються люди за сусідніми столиками. І співає він про все, що спадає йому на думку: про свої смугасті носки зі зрадницькою діркою, про страх того, що всіх людей навколо створила його фантазія, про холодні дощі і «уютологию». Для тих, кому не вистачає якогось божевільного натхнення, для тих, хто давно не робив нічого спонтанного і беззмістовного рецепт один. Слухайте ЖеньБера.

«Мой город так одинок
Простужен и совсем не согретый светом
Мой свитер снова промок
Не верится, но верю в любовь.»

Що послухати? «Амели», «Фантом», «Не уезжай».

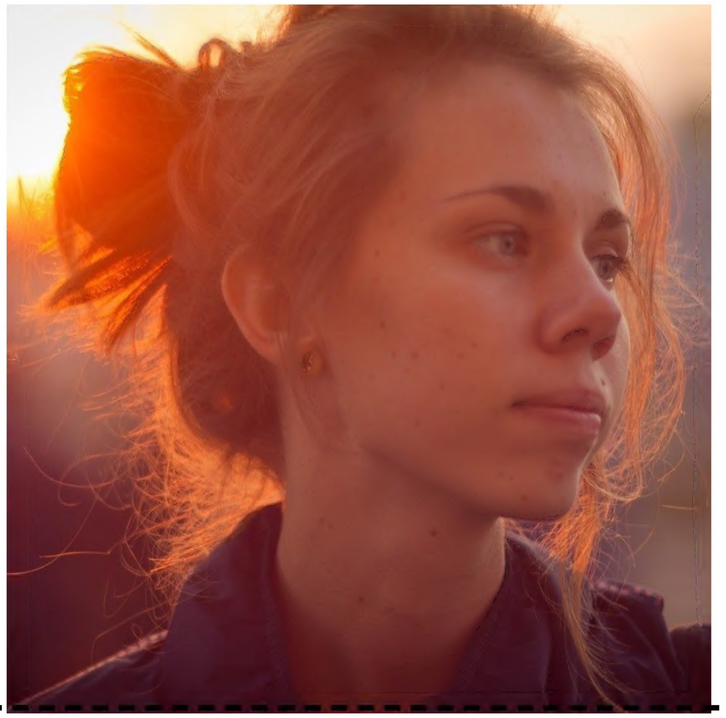

Pur:Pur

Гурт, який я слухала два роки, не здогадуючись, що він український. Проект починався з двох гітар і голосу, а потім підключились ще фортепіано і бас-гітара. Поступово стиль змінювався від душевної акустики, до джазу чи то блюзу. Наташа Смирина (солістка) зізнається, що насправді вони жодного разу й не думали ставити собі рамки по стилю. Це гурт, який грає те, що їм подобається і як їм подобається. Бо лише так можуть вийти речі, не схожі на все, що досі чув. На одному з недавніх інтерв'ю Наталка так охарактеризувала свою аудиторію: «*Нас слухають 15-літні, бо ми достатньо немейнстрімні для них, нас слухають 40-літні, бо вони скучили за дитинством, ми навіть писали мінуси для дитячих садків, бо дітям по 5 років ми теж подобаємось.*» Вимикається світло, на невелике підвищення, яке типу мало б бути сценою, виходить дивно вдягнена низенька дівчинка з милим, трохи схожим на кота, лицем. Звучить впевнений в собі дитячий і водночас сильний голос, дві доповнюючі один одного партії гітар... Так творить свої ідеальні у виконанні, свіжі пісні гурт (группа) Pur:Pur, для тих, хто вміє насолоджуватись.

«А губы хотят говорить только правду,
Ту, что на самом деле,
Ту, что дрожит в каждом теле,
И мир на самом деле весь белый,
А всё чёрное, всё чёрное у нас внутри.»

Що послухати? «В темноте», «Fall Apart», «So».

Один в каное

Львівський гурт з гітарою, ударними і голосом. Свій стиль у музиці доволі поетична трійка позиціонує як поп, але одразу ж ображається, якщо це хоч трохи поруч ставити з сумнозвісною російською «попсою». Трохи тропічних ритмів, імпровізації від гітариста (на моє прохання кинути мені акорди до пісень він скромно відповів, що всі вони лише в його голові і переважно залежать від атмосфери) та до повної картини ще й незвичний голос Іри Швайдак. Чому незвичний? «*Дівчат і хлопців, які займаються вокалом, утискають у певні рамки. Так, як співаю я, — це не професійна подача голосу, тому будь-який учитель вокалу міг би мене якось змінити. Тому я не беру уроків вокалу свідомо. Розвиваю голос по-своєму*», - коротка і однозначна відповідь Іри. Співають лише українські тексти, не з принципу чи з «бандерівності», а тому що вона думає українською, не англійською чи російською. Ми чуємо концентрат справжніх, а не штучно вчавлених в риму думок. У своїх нескромних планах на майбутнє гурт цілком впевнений, успіх – це якщо іноземна публіка, навіть не слов'янська, буде сприймати, буде підспівувати пісні українською мовою. Чим не благородна місія?

Ось ще один шматок нашого діалогу:

– Іро, звідки в тобі такі пісні? Де береться твоє натхнення?

– Я не знаю, звідки вони беруться. Знаю тільки, що це дуже органічний для мене спосіб самовираження, після якого відчуваю, що зробила щось добре у своєму житті. Для когось це фотоапарат, для когось - кермо автомобіля чи лежання під деревом, для мене ж - пісні.

«Один в каное» - гурт для мислячиї, поетичних і наповнених людей. А ще для тих, кому хочеться приємно провести вечір 18 травня в клубі «Толстой», буде тепло й трохи піднесено, як і завжди на їхніх концертах. Ціна, час і таке інше за посиланням: https://vk.com/event70282422.

«Слухай, як дерево пускає коріння
Всередині тебе, його гілля
Вигналось вгору до сонця жилами рук.
Там, на вершку, біля твого гнізда
Виростуть скоро нові міста...»

Що послухати? «Небо», «Дерево», «Шахи».

Козуб Л.

Хто керує світом

Якщо ми хочемо сильну державу, то маємо знати правила політичної гри, за якими провертає махінації світ. Все не так, як нам кажуть і як ми думаємо. Але я робила спроби розібратися в тому, як влаштована справжня політика. Скажу щиро й одразу: я можу помилятися. І, вірогідно, так і буде. Але це не дуже зменшує запал. І попереджую: ви можете здивуватися.

1. Політика, схоже – вигадування казок, які б пояснили, чому політики діють так, як вони хочуть робити. «Мир у всьому світі» – ілюзія. Це поняття для держав західної "демократії" означає «Як зробити, щоб всі другорядні й ключові держави світу мовчали, коли ми беремо стільки грошей, земель і т.д., скільки хочемо».

«Складність полягає не в тому, аби виграти війну. Складність полягає в тому, щоби переконати дурнів дозволити тобі це зробити, – сказав один з найвідоміших прем'єрів світу Черчиль *(див. Gilbert M. Winston S. Churchill. Том VII. Ст.524)*. Політика продумана на багато часу наперед. Може дивувати, чого вже розплановані саміти й конференції, що відбудуться в 2019 році. Хіба не можна першочергові питання розглянути вже зараз? Все розплановане. І Майдан, і війна Росії з Україною. Як сказав поважний міністр закордонних справ Швеції Карл Більдт на лекції в ІЖ, Путін кілька років тому заявляв, що не вважає Україну державою. Кожен з нас, а тим паче досвідчений диплмат, здогадається, що тут попахує порохом. І це тільки те, що ми знаємо.

Поширене запитання: «Чи знав Сталін про майбутню війну?» Частина людей навіть інтуїтивно може сказати, що так. Підтверджу це фактом: у жовтні 1942 року під час візиту Черчиля до Москви Сталін сказав: «Мені не треба було ніяких попереджень. Я знав, що війна почнеться, але я думав, що мені вдасться виграти ще місяців шість чи біля цього».

2. Основні політичні гравці зараз – США-Великобританія, Євросоюз, Росія та Китай. Інші роблять лише те, що їм кажуть.

3. Закони, за якими діє політика, у своїй більшості залишаються сталими протягом століть. «Чим далі ви можете дивитися назад, тим далі ви зможете побачити вперед» *(Черчиль, виступ 2 травня 1944 року / Langworth R. M. Op. cit. P. 25)*. Черчилль вважав вивчення історії обов'язковим для осіб, що займаються стратегічним плануванням. Але за якими підручниками вчити історію? Очевидно ж, що у книжках, які пропонуються для школи, правда і написане так само далекі, як Франк Сінатра і Джастін Бібер.

4. То які ж ці закони? Розкажу одну історію. Микола Старіков у своїй книзі «Хто змусив Гітлера напасти на Сталіна» стверджує, що нацистську Німеччину до Другої світової війни підштовхнули… британські, американські та французькі розвідки. У той момент, коли мозок каже, що це маячня, запропонуйте йому кілька фактів.

1) Вас ніколи не дивувало, що 55,3% (1213 з 2194 днів) Другої світової війни було проведено на території Радянського союзу? І це лише якщо рахувати від 22 червня 1941 до середини осені 1944, коли кордон СРСР було відновлено майже по всій його довжині. А ще ж було визволення держав Східної Європи. Ця «світова» війна більше схожа на відверту боротьбу проти Радянського союзу.

2) США та Великобританія давали гроші Німеччині на озброєння. Перше: таку допомогу Німеччина отримувала допомогу від Америки за планами Дауеса та Юнга. Зокрема, 16 серпня 1924 року на Лондонській конференції приймається рішення про виділення 190 млн доларів. 19 вересня 1934 року в Німеччину з США було таємно доставлено обладнання для авіаційних заводів вартістю 1 млн доларів. З 28 типів німецьких військових літаків 1935 р. 11 мали англійські й американські мотори.

Друге: Німеччина мала виплатити 5 мільярдів марок як репарації. Гітлер відмовився робити це. Ніяких економічних санкцій чи попереджень не було застосовано. «Ніколи Англія чи Франція не пред'являли нам претензій із приводу платежів. Англійців я в цьому питанні взагалі не боявся».

Навіщо були гроші? На момент призначення Гітлера рейхсканцлером дефіцит бюджету складав 900 млн марок. Це якщо відкинути 5 мільярдів репарацій. При цьому Гітлерові вдається за 1933-39 роки збільшити армію у 42 рази! Бюджетні виплати на озброєння в цей час зросли майже в 10 разів. При цьому Німеччині до 1938 року зникло безробіття. З'явився дефіцит робочих рук, право на працю було гарантоване законом, були запроваджені оплачувані відпустки. Як це стало можливим?

3) Країни Заходу спочатку проводили політику умиротворення (ніби не розуміючи, до чого все йде), а потім – «дивну війну».

І запитання, яке хочеться задати наприкінці, – що ж робити Україні? Очевидно ж, що Америці та Європі діла до нас мало. До наших земель та ресурсів – так. А на нашу незалежність та самобутність – плювати. А Україна ж, можливо, здатна бути самостійним, повноцінним учасником світового процесу. Інакше не билася б за нас так Росія. Інакше не було б у нас десятої (!) частини запасів світових чорноземів. Інакше б не казав Л. Троцький більшовицьким агітаторам-комуністам в Україні, що «Так чи інакше, а нам необхідно повернути Україну. Без українського вугілля, заліза, руди, хлібу, солі, Чорного моря [що особливо актуально у світлі останніх події - примітка автора]Росія існувати не зможе, вона задихнеться…».

Ніна Коробко

Український прапор: проблема кольорів

Прапор. Герб. Гімн. Ще зі шкільної лави нам відомо, що це традиційна державна символіка. А чи відома нам історія цих предметів чи давнє значення? У більшості випадків всі знання обмежуються відомостями про їх затвердження Конституцією та читання принаймні першого куплету гімну. Тому ця стаття присвячена його величності прапору.

Почнемо із маленького екскурсу у давню історію: перший прапор з'являється ще 2000 років тому, коли ще язичницькі племена починають війни за землю. У той час прапором служила висока жердина та примотаний до неї кінський хвіст. Геральдисти стверджують, що перші стяги з'явилися в Київській Русі після прийняття християнства, але поєднання синьо-жовтих кольорів в історичних згадках можна віднайти набагато пізніше. Вперше їх відзначили польські історики під назвою «Руське». Жовтий лев на синьому тлі – саме таке поєднання можна було побачити під час Грюнвальдської битви 1410 р. в одного з загонів – герб Львова. Пізніше таку кольорову гамму можна було спостерігати в козаків.

Але чому саме синьо-жовтий? Чи можливо, що правильніший варіант – жовто-синій? За законами вексилології (науки про прапори), головний колір прапора повинен повторювати колір державного герба – тобто, зверху повинна бути жовта смужка. А у нас чомусь навпаки: державний герб жовтий, а смужка зверху – синя.

Повернімося до історичних витоків. Ще в далекому 1918 р. при УНР М. Грушевський почав розробляти ідею для прапора. Він запропонував саме жовто-синій варіант із золотавим тризубом посередині. Свій вибір він підтверджував тим, що ці кольори активно використовували козаки та за правилами геральдики в усіх народів жовтий означає «сонце», а синій – «воду». Але того ж 1918 року влада зміниться і прапор дивним чином перевернуть.

Павло Скоропадський – гетьман Української Держави у період з 29 квітня по 14 грудня 1918р. Він мав підтримку Німеччини та Австро-Угорщини, які хотіли впливати на Україну. Скоропадський наказує перевернути прапор, пояснюючи це тим, що це символізує зміни, які він започаткує.

Але історики стверджують, що таким чином він хотів догодити країнам-союзницям, тому що це національні кольори Австро-Угорщини (яскравий приклад – прапор провінції Нижня Австрія).

Схожа ситуація сталася й у ЗУНР, у якій символом боротьби за незалежність став саме синьо-жовтий прапор. Як могла статися така плутанина? Згадаймо, 1848 р. – Весна народів, для якої характерні криза, безробіття, бунти. Придушити повстання допоміг русинський полк з Галичини. У знак подяки їм був подарований прапор. Але дивним чином він був точнісінько такий, як і штандарт (особливий вид прапора; полотнище правильної геометричної форми (зазвичай квадрат); символ держави, військового формування) провінції Нижня Австрія. Фактично, прапор символізував підкорення Західної України Габсбургам.

Тим часом, владу на більшості території країни захопили більшовики. І прапор знову змінив вигляд – на червоний. Але неочікувано державні кольори проявили себе на початку Вітчизняної війни. Можна було споглядати жовто-сині стяги на окупованій німцями Україні. Але це не вияв турботи чи пошани. Мало хто знає, але в разі перемоги прапор Німеччини мав би не червоно-біло-чорні кольори, а синій з золотавою свастикою. Німці вважали, що вони прямі нащадки аріїв та готів, для яких саме такі кольори були традиційними. З таких міркувань дивізії СС «Галичина», яка активно боролась проти «червоних» дозволили мати прапор з жовто-синім кольором та тризубом. Як наслідок, після Другої світової війни у СРСР таку комбінацію кольорів майже ненавиділи.

Цікаво, що 1949 року до УРСР надійшла рекомендація затвердити власний республіканський прапор. Спеціальна комісія запропонувала такий варіант: дві третини – червоний колір із серпом та молотом й п'ятикутною зіркою в кутку , а решта – блакитна смужка. Але питання виникло щодо блакитного і для того, щоб не виникало асоціацій з німцями та нарікань, блакитний замінено на лазуровий. У часи Сталіна не можна було навіть згадувати про жовто-блакитні кольори.

Минали роки. І нарешті 1991 р. – рік прийняття державної символіки. Через прапор розпочинається справжня війна. Одні пропонують варіант Грушевського, інші наголошують на прапорі ЗУНР. Леонід Кравчук поставив крапку у суперечках. Питання про жовто-синій прапор відпало через те, що ці кольори нагадували про співпрацю з нацистами. Як наслідок, давнє трактування синього як символ «води», а жовтого як «вогню» було замінено звичним «небом» та «пшеницею».

Не можна не згадати один факт. 1993 р. до Президента України звернулась китайська художниця Мао-Мао. Вона переконувала, що прапор треба перевернути, тому що, за китайською традицією, комбінація «синій-жовтий» означає жахливий символ «Пі» – занепад та хаос. Розквіт настане тоді, коли перевернути державний символ. Сам Леонід Кравчук стверджує, що справа не в значенні кольорів, а в самій нації, менталітеті та людях. Політичні наступники не надали значення проблемі прапору. Але серед народу думки розділились: декотрі бачать тільки негатив (революція, криза 90 –х, скорочування народження), а деякі й позитивні риси – саме під таким двокольором Україна здобула незалежність. Змінювати чи ні? Ще багато дискусій відбудеться з цього приводу. А що думаєте ви?

Інна Левченко

Рівняймося на кращих, або Життсві правила Степана Бандери

Кожен українець чув ім'я Степана Бандери хоча б декілька разів на уроках історії в школі. Сьогодні ж воно знову набуло актуальності. «Бандерівці» – ось як тепер називають тих, хто бореться за вільну Україну. І недаремно, адже Степан Бандера став національним героєм за свій незламний дух і непереможне прагнення здобути справжню незалежність для України. Чим не приклад для наслідування?
Пропоную вашій увазі декілька цитат Степана Бандери, до яких варто прислухатися й спроектувати деякі з них на своє теперішнє життя.

1. Великій ідеї потрібно служити все своє життя.

2. Коли між хлібом і свободою народ вибирає хліб, то в результаті втрачає все, в тому числі і хліб.

3. Національна ідея, боротьба за незалежність і вільний розвиток дарують народові сили виживати в найтяжчих протистояннях.

4. За нормальних обставин ніякий народ не стане прагнути війни на своїй території.

5. Принцип «Ворог мого ворога – мій друг» працює далеко не завжди.

6. Насамперед потрібно ретельно вивчити середовище, у якому збираєшся проводити політичну роботу.

7. Щоб пізнати людей, потрібно зрозуміти спосіб їх мислення, як і чим вони переймаються.

8. У будь-якому політичному чи ідеологічному русі серцевиною є дві складові частини: людина та ідея.

9. У найважчих ситуаціях і життєвих перипетіях, у боротьбі віра в Христа дарує найсильнішу і часом єдину допомогу.

10. Розвиток атомної зброї зробив війну абсурдною, а тому – неможливою.

Настя Конобродська

730
Заснований 25 лютого 2014 року
№8, 29 квітня 2014 року
Головний редактор: Леся Козуб
Дизайнери: Ніна Коробко, Леся Козуб
Коректор: Таня Літвінчук
Адреса видавництва: м. Київ, вул. Мельникова, 36/1
Номер підписаний до друку 28.04.2014
Читай випуски: vk.com/read730
Тираж: 1 примірник
Автори несуть відповідальність за достовірність інформації. Усі права захищені (с)